

але кожна людина має можливість сама обирати, з якими тваринами їй найбільш комфортно і приємно працювати.

Список літератури

1. Кабашнюк В. О. Психофізіологія: [навч. посібник] / В.О. Кабашнюк, В.К. Гаврилькевич. – Львів: «Новий світ - 2000», 2006.- 200с.с.12

2. Колупаєва А. А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: [наук.-метод. посіб.] / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. - 274 с.

3. Матвеевої М. П. Спеціальна психологія: [тексти]. - Ч. 1 / М. П. Матвеева, С. П. Миронова. - Кам'янець-Подільський: Інформаційно-видавничий відділ Кам'янець-Подільський держ. ун-ту, 1999. - 158 с.

*Науковий керівник:Тетяна КРАСВА,
асистент*

УДК 159.9-053.6:314.15(043.2)

Дар'я ГОНЧАРЕНКО

Національний авіаційний університет, Київ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРИРОДИ КОНФЛІКТІВ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Поняття «конфлікт» має досить широкий спектр значень. Цим словом ми можемо назвати як військові зіткнення так і міжособистісні суперечності. В психології конфлікт пояснюється як емоційна напруга (хвилювання), яка виникає в результаті зіткнення протилежних імпульсів чи нездатності узгодити, примирити внутрішні імпульси з реальністю чи моральними обмеженнями. Простими словами це стан дисгармонії в стосунках між людьми, ідеями або інтересами. [2]

Підлітковий вік вважається складним за багатьма своїми характеристиками. Дитина починає стикатися з дорослим світом, порівнювати себе з оточуючими, будувати власне «Я».

Максимова Н.Ю. виділяє основні протиріччя підліткового віку:

1. Перехід з дитинства в дорослість.
2. Одночасні процеси індивідуалізації та соціалізації.
3. Протиріччя між психічними процесами і лініями дорослішання.
4. Протиріччя між активністю та нормативністю.

5. Протиріччя між статевим дозрівання та заборонаю на сексуальні контакти.

Через такі суперечності віку дослідники мають змогу визначати цей етап онтогенетичного розвитку як кризовий і називати кризу підліткового віку однією з самих критичних.

В підлітковому віці активно починає формуватися самосвідомість людини, яка в свою чергу має вирішальне значення в розвитку конфліктної поведінки, адже дає змогу адекватно (чи неадекватно) оцінити міру та характер власної активності в соціумі. Етап формування самосвідомості у підлітка протікає досить гостро. Його система цінностей починає змінюватися, виникає бажання визнання, незалежності, автономії від батьків та світу дорослих, потреба в розумінні того, хто він є у цьому світі. Так само з'являються неконструктивні психологічні особливості. Підліток стає надто чутливим до думки оточуючих, може вести себе нестримно та виявляти агресію.[1] Ганна Фройд так описала дану особливість: «Підлітки виключно егоїстичні, вважають себе центром Всесвіту і єдиним предметом, гідним інтересу, і водночас ні в один з наступних періодів свого життя вони не здатні на таку відданість і самопожертву. Вони вступають в пристрасні любовні відносини – лише для того, щоб обідрати їх так само раптово, як і почали. З одного боку, вони з ентузіазмом включаються в життя спільноти, а з іншого – вони охоплені пристрастю до самотності. Вони коливаються між сліпим підпорядкуванням обраному ними лідеру і виклику бунту проти будь-якої влади». [3]

Як зазначає Бондаренко О.Ф., підлітковий період - це бурхливий і нестабільний етап становлення самосвідомості особистості, визначення свого «Я», це час коли фізичний розвиток значно випереджає загальне соціальне становлення. Всі ці протиріччя призводять до виникнення внутрішніх криз, невпевненості у собі, проблемності у спілкуванні, і як наслідок - стає підвищений рівень конфліктності. Це впливає на здатність підлітка до саморегуляції та адекватно оцінювати себе. [4]

Сильний вплив на конфліктну поведінку має досвід вирішення проблем. Для підлітка конфліктність є «захисним механізмом». Використовуючи таку модель поведінки він намагається відстояти свої кордони, власну думку та своє місце в суспільстві. Ми живемо в досить невизначені часи, в нестабільному світі з великою кількістю стресорів, що ускладнює процес його розуміння підлітком. На фоні цього порушується нормальний хід особистісного становлення, створюються передумови для прояву конфліктної поведінки.

Окрім зовнішнього впливу на конфліктність підлітка діє ще й внутрішній. Агресивна поведінка може залежати від типу темпераменту, збудливості та сили його емоцій. Підліток шукає звільнення від

внутрішньої напруги, що може проявлятися в словесних сутичках або бійках.

Конфліктна поведінка може становити небезпеку для підлітка в тому випадку, коли він відмовляється шукати інші варіанти вирішення проблем і така модель стає для нього стереотипною. Це викривлює процес його соціалізації, робить неможливим розвиток навичок взаємодії з оточуючими та приводить до повної ізоляції.[5]

Підлітковий вік - найскладніший етап розвитку особистості, сповнений протиріччями, фізичними та особистісними змінами, коли вже сформоване почуття дорослості, а об'єктивно стати дорослим підліток ще не може.. Це період коли формуються соціальні установки, система цінностей, відношення до себе та вміння будувати здорові стосунки з людьми. Психологічна підтримка підлітків з боку батьків, вчителів і практичних психологів – основне завдання задля профілактики конфліктів.

Список літератури

1. Алпатова О.В. Вікова психологія: Навч.посіб. – К.: НАУ, 2017 – 148 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. / О. В. Безпалько – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 208 с.
3. Бондарчук О. І. Психологія девіантної поведінки. 2-е вид.- К.: МАУП, 2013 – 186с .
4. Бондаренко О. Ф. Психологічна допомога особистості: Навч. посіб. для студ. ст. курсів психол. ф-тів та від-нь ун-тів. —Харків: Фоліо, 2011. — 237 с
5. Максимова Н. Ю. Психологія адиктивної поведінки: Навч.посіб. — К.: ВПУ “Київ. у-нт”, 2008. — 308 с.

*Науковий керівник: Олександра АЛПАТОВА,
канд. психол. наук, професор*

УДК 159.9(043.2)

Марія ГОРДІЙЧУК

Національний авіаційний університет, Київ

АСЕРТИВНІСТЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Сьогодні така риса особистості як асертивність привертає багато уваги, адже наше суспільство, на щастя, прагне до психологічного балансу та рівноваги. Асертивність створює найкращі передумови для оптимальної